

„PROEL“ ad, za proizvodnju, trgovinu i zastupanja, Beograd

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

ZA 2017. GODINU

1. OSNIVANJE I DELATNOST

Preduzeće „PROEL“ je akcionarsko društvo, (u daljem tekstu: Društvo).

Registровано je kod Agencije zaprivredne registre, Registar privrednih društava broj BD 15548/2005 od 26. 05. 2005. godine.

Društvo je osnovano 13.12.2002.godine. Godine 1947. osnovano je kao zanatska radionica pod nazivom „Jadran“ koja je kasnijim razvojem prerasla u preduzeće koje se bavilo štamparstvom pod novim nazivom „Prosveta“. Poštujući nov model profitne ekonomije „Prosveta“ biva privatizovana 13. 12. 2002. godine.

Preduzeće „Prosveta“ formirano je kao akcionarsko društvo i dobija novi kapital, i skustvo i saradnju sa stranim partnerima. U poslovanju dolazi do promena na tržištu zbog čega je primorano da počne sa novom delatnošću. Vremenom se pokazalo da je preduzeće u pravom trenutku počelo sa dodatnom delatnošću, jer situacija, što se tiče štamparstva je postala sve teža, tako da preduzeće 28. 12. 2005. godine menja delatnosti glavna delatnost postaje proizvodnja elektronskih elemenata. Dana 18. 05. 2006. godine preduzeće „Prosveta“ menja nazivu „Proel“ ad za proizvodnju, trgovinu i zastupanja.

Društvo se bavi proizvodnjom elektronskih elemenata.

Društvo je saglasno kriterijumima iz Zakona o računovodstvu i reviziji razvrstano u mala pravna lica.

Sedište Društva je u Beogradu, ulica Djordja Stanojevića 9a.

Poreski identifikacioni broj Društva je 101970481.

Matični broj Društva je 07143443.

Prosečan broj zaposlenih u 2017. godini bio je 41 (prosečan broj zaposlenih u 2016. godini bio je 48).

OSNOV ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa važećim propisima u Republici Srbiji zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i reviziji („Sl.glasnikRS“, br. 46/2006 , 111/2009, 99/2011 i 62/2013.godine), koji propisuje Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), odnosno Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (MSFI) kao osnov za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja.

Rešenjem Ministra finansija Republike Srbije (broj 401-00-1380/2010 -16 od 25. oktobra 2010 godine) utvrđen je prevod osnovnih tekstova MRS, odnosno MSFI, koji su izdati od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde do 1. januara 2009. godine, kao i tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda do 1. januara 2009. godine. Rukovodstvo Društva procenjuje uticaj promena MRS, odnosno MSFI i tumačenja standarda na finansijske izveštaje. Izmene i dopune postojećih MRS, odnosno MSFI i tumačenja standarda, zamene važećih MRS novim, koji su stupili na snagu počevod 1. januara 2009. godine, kao i primena novih tumačenja koja su stupila na snagu u toku 2010. godine, nisu imali za rezultat značajnije promene računovodstvenih politika Društva, niti materijalno značajan uticaj na finansijske izveštaje u periodu početne primene. I pored toga što mnoge od ovih promena nisu primenljive na poslovanje Društva, rukovodstvo Društva ne izražava eksplicitnu i bez rezervnu izjavu o usaglašenosti finansijskih izveštaja sa MRS i MSFI, koji se primenjuju na periode prikazane u priloženim finansijskim izveštajima.

Finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška i načelom stalnosti Društva.

Finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike („Sl. GlasnikRS“, br. 114/2006, 5/2007, 119/2008, 2/2010, 101/2012, 95/2014 i 144/2014.), koji odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“. Shodno tome, priloženi finansijski izveštaji nisu usaglašeni sa svim zahtevima MRS i MSF. Prema Zakonu o računovodstvu i reviziji finansijski izveštaji obuhvataju: bilans stanja, bilans uspeha, izveštaj o tokovima gotovine, izveštaj o promenama na kapitalu, napomene uz finansijske izveštaje i statistički aneks.

Iznosi u finansijskim izveštajima iskazani su u hiljadama RSD, osim u koliko nije drugačije naznačeno. RSD predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Društva. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenilo računovodstvene politike obelodanjene u Napomeni 3, koje su zasnovane na važećim računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srbije.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

2.1. Korišćenje procenjivanja

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja u skladu sa MRS i MSFI i računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekte na iznose iskazane u finansijskim izveštajima i napomenama uz finansijske izveštaje.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan bilansa stanja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena, pri čemu se procene razmatraju periodično.

Najznačajnije procene odnose se na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava, utvrđivanje rezervisanja i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun naknada zaposlenima po osnovu otpremnina, i iste su obelodanjene u odgovarajućim računovodstvenim politikama i/ili napomenama uz finansijske izveštaje.

2.2. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika i efekata po osnovu kursne razlike

Stavke uključene u finansijske izveštaje Društva odmeravaju se korišćenjem valute primarnog ekonomskog okruženja u kome Društvo posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazuju se u hiljadama RSD, koji predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Društva.

Sva sredstva i obaveze u stranim sredstvima plaćanja se na dan bilansa stanja preračunavaju u njihovu dinarsku protivvrednost primenom zvaničnog srednjeg deviznog kursa Narodne banke Srbije važećim na taj dan. Poslovne promene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u dinarsku protivvrednost primenom zvaničnih deviznih kurseva Narodne banke Srbije važećim na dan poslovne promene.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale preračunom sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom transakcija u toku godine evidentiraju se u bilansu uspeha, kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi.

2.3. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine finansijski izveštaji Društva za 2016.godinu, koji su bili predmet revizije.

2.4. Poslovni prihodi

Prihod od prodaje se priznaje kada su zadovoljeni svi uslovi:

- Društvo je prenelo na kupca sve značajne rizike i koristi od vlasništva;
- Rukovodstvo Društva ne zadržava niti upliv na upravljanje u meri koja se obično povezuje sa vlasništvom, niti kontrolu nad prodatim proizvodima i robom;
- Kada je moguće da se iznos prihoda pouzdano izmeri;
- Kada je verovatno da će poslovna promena da bude praćena prilivom ekonomske koristi u Društvo i
- Kad se troškovi koji su nastali ili će nastati u vezi sa poslovnom promenom mogu pouzdano da se izmere.

Prihodi od usluga iskazani su srazmerno stepenu završenosti usluge na dan bilansiranja.

2.5. Poslovni rashodi

Ukupne poslovne rashode čine: nabavna vrednost prodate robe; troškovi materijala; troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi; troškovi amortizacije i rezervisanja; troškovi proizvodnih usluga; i nematerijalni troškovi.

Osnovni elementi i načela priznavanja rashoda su:

- Rashodi se priznaju, odnosno evidentiraju i iskazuju kada smanjenje budućih ekonomskih koristi koje je povezano sa smanjenjem sredstava ili povećanjem obaveza može pouzdano da se izmeri;
- Rashodi se priznaju na osnovu neposredne povezanosti rashoda sa prihodima (načelo uzročnosti);
- Kada se očekuje da će ekonomske koristi priticati tokom nekoliko obračunskih perioda, a povezanost sa prihodom može da se ustanovi u širem smislu ili posredno, rashodi se priznaju putem postupka sistemske i razumne alokacije;
- Rashodi se priznaju kada izdatak ne donosi nikakve ekonomske koristi ili kada i do iznosa do kojeg buduće ekonomske koristi ne ispunjavaju uslove ili su prestale da ispunjavaju uslove za priznavanje u bilansu stanja kao sredstvo;
- Rashodi se priznaju i u onim slučajevima kada nastane obaveza bez istovremenog priznavanja sredstva.

2.6. Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja koji su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstva koje se kvalifikuje čine deo nabavne vrednosti/cene koštanja tog sredstva. Drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod.

2.7. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju: prihode i rashode od kamata (nezavisno od toga da li su dospeli i da li se plaćaju ili pripisuju iznosu potraživanja ili obaveze na dan bilansiranja); prihode i rashode od kursnih razlika; prihode i rashode iz odnosa sa matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima; i ostale finansijske prihode i rashode.

Prihodi od dividendi priznaju se kao prihod u godini kada se iste odobre za isplatu.

2.8. Dobici i gubici

Dobici predstavljaju povećanje ekonomske koristi, a obuhvataju prihode koji se javljaju u slučaju prodaje stalne imovine po vrednosti većoj od njihove knjigovodstvene vrednosti, zatim nerealizovane dobitke po osnovu prodaje tržišnih hartija od vrednosti (u slučaju kada se vrednovanje hartija od vrednosti vrši po njihovim tržišnim vrednostima), kao i dobitke koji nastaju pri povećanju knjigovodstvene vrednosti stalne imovine usled prestanka delovanja uslova za smanjenje njihove vrednosti.

Gubici nastaju po osnovu prodaje imovine po cenama nižim od njene knjigovodstvene vrednosti, zatim po osnovu rashodovanja neotpisanih osnovnih sredstava, po osnovu šteta koje se mogu u celini ili delimično nadoknaditi od osiguravajućih društava, po osnovu primene principa impariteta (umanjenje vrednosti imovine).

2.9. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalno ulaganje je određivo nemonetarno sredstvo bez fizičkog sadržaja:

- koje služi za proizvodnju ili isporuku robe ili usluga, za iznajmljivanje drugim licima ili se koristi u administrativne svrhe;
- koje društvo kontroliše kao rezultat prošlih događaja; i
- od kojeg se očekuje priliv budućih ekonomskih koristi.

Nematerijalna ulaganja čine - ulaganja u razvoj; koncesije, patentni, licence i slična prava; ostala nematerijalna ulaganja; nematerijalna ulaganja u pripremi i avansi za nematerijalna ulaganja.

Nabavka nematerijalnih ulaganja u toku godine evidentira se po nabavnoj vrednosti. Nabavnu vrednost čini fakturna vrednost uvećana za sve zavisne troškove nabavke i sve troškove dovođenja u stanje funkcionalne pripravnosti.

Nakon što se prizna kao sredstvo, nematerijalno ulaganje se iskazuje po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja umanjenoj za ukupan iznos obračunate amortizacije i ukupan iznos gubitaka zbog obezvređenja.

Na dan svakog bilansa stanja Društvo procenjuje da li postoji neka indicija o tome da je sredstvo možda obezvređeno. Ukoliko takva indicija postoji, Društvo procenjuje iznos sredstva koji može da se povрати. Ako je nadoknadiva vrednost sredstva manja od njegove knjigovodstvene vrednosti knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivu vrednost i istovremeno se smanjuju prethodno formirane revalorizacione rezerve po osnovu tog sredstva. Ako nisu formirane revalorizacione rezerve po osnovu sredstva čija je vrednost umanjena ili su iskorišćene za druge svrhe, za iznos gubitka od umanjenja vrednosti priznaje se rashod perioda.

Ako na dan bilansa stanja postoje nagoveštaji da prethodno priznat gubitak od umanjenja vrednosti ne postoji ili je umanjeno, vrši se procena nadoknadive vrednosti tog sredstva. Gubitak zbog umanjenja vrednosti priznat u prethodnim godinama priznaje se kao prihod, u slučaju da je primenjen osnovni postupak vrednovanja nematerijalnih ulaganja, odnosno kao povećanje revalorizacione rezerve ukoliko je primenjen alternativni postupak vrednovanja nematerijalnih ulaganja, a knjigovodstvena vrednost ove imovine se povećava do nadoknadive vrednosti.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznata nematerijalna ulaganja, pripisuje se iskazanom iznosu tog sredstva, ako je verovatno da će priliv budućih ekonomskih koristi da bude veći od prvobitno procenjene stope prinosa tog sredstva.

Društvo priznaje u knjigovodstvenu vrednost nematerijalnog ulaganja, troškove zamene nekih delova tih stavki, u momentu kada ti troškovi nastanu i kada su zadovoljeni kriterijumi priznavanja iz MRS 38 – „Nematerijalna imovina“, (paragraf 21).

Svaki drugi naknadni izdatak priznaje se kao rashod u periodu u kome je nastao.

Nematerijalna ulaganja prestaju da se iskazuju u bilansu stanja, nakon otuđivanja ili kada je sredstvo trajno povučeno iz upotrebe i kada se od njegovog otuđenja ne očekuju nikakve buduće ekonomske koristi.

Dobici ili gubici koji proisteknu iz rashodovanja ili otuđenja utvrđuju se kao razlika između procenjenih neto priliva od prodaje i iskazanog iznosa sredstva i priznaju se kao prihod ili rashod u bilansu uspeha.

2.10. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema su materijalna sredstva:

- koja Društvo drži za upotrebu u proizvodnji ili isporuku robe ili pružanje usluga, za iznajmljivanje drugim licima ili u administrativne svrhe;
- za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda; i
- čija je pojedinačna nabavna cena u vreme nabavke veća od prosečne bruto zarade po zaposlenom u Republici, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Nabavna vrednost/cena koštanja nekretnine, postrojenja i opreme se priznaje kao sredstvo ako, i samo ako:

- je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom priticati u Društvo; i
- se nabavna vrednost/cena koštanja tog sredstva može pouzdano utvrditi.

Nabavke nekretnina, postrojenja i opreme u toku godine evidentiraju se po nabavnoj vrednosti.

Nabavnu vrednost čini fakturna vrednost nabavljenih sredstava uvećana za sve zavisne troškove nabavke i sve troškove dovođenja u stanje funkcionalne pripravnosti. Cenu koštanja navedenih sredstava proizvedenih u sopstvenoj režiji čine direktni troškovi i pripadajući indirektni troškovi, koji se odnose na to ulaganje.

Troškovi pozajmljivanja nastali do momenta stavljanja sredstva u upotrebu, kapitalizuju se, odnosno uključuju se u nabavnu vrednost kupljenog sredstva.

Nakon što se priznaju kao sredstva, nekretnine, postrojenja i oprema, iskazuju se po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja umanjenoj za ukupan iznos obračunate amortizacije i ukupan iznos gubitaka zbog obezvređenja.

Na dan svakog bilansa stanja Društvo procenjuje da li postoji neka indicija o tome da je sredstvo možda obezvređeno. Ukoliko takva indicija postoji, Društvo procenjuje iznos sredstva koji može da se povрати. Ako je nadoknadiva vrednost sredstva manja od njegove knjigovodstvene vrednosti knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivu vrednost i istovremeno se smanjuju prethodno formirane revalorizacione rezerve po osnovu tog sredstva. Ako nisu formirane revalorizacione rezerve po osnovu sredstva čija je vrednost umanjena ili su iskorišćene za druge svrhe, za iznos gubitka od umanjenja vrednosti priznaje se rashod perioda.

Ako na dan bilansa stanja postoje nagoveštaji da prethodno priznat gubitak od umanjenja vrednosti ne postoji ili je umanjeno, vrši se procena nadoknadive vrednosti tog sredstva. Gubitak zbog umanjenja vrednosti priznat u prethodnim godinama priznaje se kao prihod, u slučaju da je primenjen osnovni postupak vrednovanja nekretnina, postrojenja i opreme, odnosno kao povećanje revalorizacione rezerve ukoliko je primenjen alternativni postupak vrednovanja nekretnina, postrojenja i opreme, a knjigovodstvena vrednost se povećava do nadoknadive vrednosti.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznate nekretnine, postrojenja i opremu pripisuje se iskazanom iznosu tog sredstva, ako je verovatno da će priliv budućih ekonomskih koristi da bude veći od prvobitno procenjene stope prinosa tog sredstva i da se nabavna vrednost/cena koštanja naknadnog izdatka može pouzdano utvrditi.

Društvo priznaje u knjigovodstvenu vrednost neke nekretnine, postrojenja i opreme, troškove zamene nekih delova tih stavki, u momentu kada ti troškovi nastanu i kada su zadovoljeni kriterijumi priznavanja iz MRS 16 – „Nekretnine, postrojenja i oprema“, (paragraf 7).

Svaki drugi naknadni izdatak priznaje se kao rashod u periodu u kome je nastao.

Gradsko zemljište se iskazuje odvojeno od vrednosti nekretnine po nabavnoj vrednosti, a naknadno vrednovanje se vrši na isti način kao i za nekretnine, postrojenja i opremu.

Gradsko građevinsko zemljište, zbog prava korišćenja, vodi se kao nematerijalna ulaganja dok se ne izvrši konverzija zemljišta iz prava korišćenja u pravo svojine.

Ne vrši se amortizacija zemljišta. Nekretnine, postrojenja i oprema prestaju da se iskazuju u bilansu stanja, nakon otuđivanja ili kada je sredstvo trajno povučeno iz upotrebe i kada se od njegovog otuđenja ne očekuju nikakve buduće ekonomske koristi.

Dobici ili gubici koji proisteknu iz rashodovanja ili otuđenja utvrđuju se kao razlika između procenjenih neto priliva od prodaje i iskazanog iznosa sredstva i priznaju se kao prihod ili rashod u bilansu uspeha.

2.11. Amortizacija

Obračun amortizacije vrši se od narednog dana u odnosu na dan kada je sredstvo stavljeno u upotrebu.

Amortizacija se obračunava proporcionalnom metodom, primenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procenjenog korisnog veka upotrebe sredstava.

Osnovica za obračun amortizacije sredstva je nabavna vrednost.

Preostala vrednost je neto iznos koji društvo očekuje da će dobiti za sredstvo na kraju njegovog korisnog veka trajanja, po odbitku očekivanih troškova otuđenja.

Amortizacione stope, utvrđene na osnovu procenjenog korisnog veka upotrebe (bez utvrđivanja rezidualnog ostatka) su:

Stope amortizacije za glavne kategorije nekretnina i opreme, date su u sledećem pregledu:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Građevinski objekti	2,5%	2,5%
Pogonska oprema	Od 8% do 16,5%	Od 8% do 16,5%
Računari i pripadajuća oprema	20%	20%
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Gradsko građevinsko zemljište-trajno koriscenje	14.476	14.476
Softver	20%	

Obračun amortizacije za poreske svrhe vrši se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit preduzeća Republike Srbije i Pravilnikom o načinu razvrstavanja stalnih sredstava pogrupsama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe, što rezultira u odloženim porezima.

2.12. Zalihe

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda se mere po ceni koštanja, odnosno po neto prodajnoj vrednosti. Cenu koštanja čine svi troškovi konverzije i drugi nastali troškovi neophodni za dovođenje zaliha na njihovo sadašnje mesto i stanje, odnosno:

- troškovi direktnog rada;
- troškovi direktnog materijala i
- indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

U vrednost zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda ne ulaze, već predstavljaju rashod perioda:

- neuobičajeno veliko rasipanje materijala, radne snage ili drugi troškovi proizvodnje;
- troškovi skladištenja, osim ako ti troškovi nisu neophodni u procesu proizvodnje pre naredne faze proizvodnje;
- režijski troškovi administracije koji ne doprinose dovođenju zaliha na sadašnje mesto i u sadašnje stanje; i
- troškovi prodaje.

Neto prodajna vrednost je dogovorena.

Zalihe usluga čine direktni troškovi i indirektni troškovi nastali u vezi sa pružanjem usluga. Direktni troškovi usluga su direktni troškovi rada osoblja koje direktno učestvuje u pružanju usluga, direktni troškovi materijala i ostali direktni troškovi, kao što je angažovanje spoljnih eksperata i slično. Indirektni troškovi usluga su troškovi pomoćnog materijala, energije utrošene za pružanje usluge, amortizacija i održavanje opreme koja se koristi prilikom pružanja usluge i sl.

2.13. Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od kupaca – zavisnih i drugih povezanih pravnih lica i ostalih kupaca u zemlji i inostranstvu po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga.

Kratkoročna potraživanja od kupaca mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u izveštajnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti na dan bilansa preračunavaju se prema važećem srednjem kursu NBS, a kursne razlike priznaju se kao prihod ili rashod perioda.

2.14. Gotovinski instrumenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina uključuju sredstva na računima kod banaka, gotovinu u blagajni, kao i visoko likvidna sredstva sa prvobitnim rokom dospeća do tri meseca ili kraće a koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

2.15. **Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva**

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Društvo ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Rezervisanja za otpremnine se odmeravaju po sadašnjoj vrednosti očekivanih budućih odliva primenom diskontne stope koja odražava kamatu na visokokvalitetne hartije od vrednosti koje su iskazane u valuti u kojoj će obaveze za penzije biti plaćene .

2.16. **Naknade zaposlenima**

2.16.1. *Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje*

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Društvo je obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Društvo nije u obavezi da zaposlenima nakon odlaska u penziju isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu penzionog fonda Republike Srbije. Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

2.16.2. *Obaveze po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada*

U skladu sa Zakonom o radu („Službeni glasnik RS“ broj 61/05,54/2009,32/2013 i 75/2014.) i Pojedinačnim opštim aktom o radu, Društvo je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini 2 mesečne bruto zarade koju je zaposleni ostvario u mesecu koji prethodi mesecu u kome se isplaćuje otpremnina, koje pri tom ne mogu biti manje od 2 mesečne prosečne bruto zarade isplaćene u Društvu u mesecu koji prethodi mesecu u kome se isplaćuje otpremnina.

Obračun i iskazivanje dugoročnih obaveza po osnovu otpremnina izvršeno je korišćenjem metoda sadašnje vrednosti budućih očekivanih isplata, na osnovu samostalnog obračuna.

2.16.3. *Učešće u dobiti zaposlenih*

Društvo priznaje obaveze i trošak za učešće u dobiti zaposlenih u skladu sa Odlukom Upravnog odbora ili drugom odlukom rukovodstva Društva.

2.17. **Porez na dobit**

2.17.1. *Tekući porez*

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. glasnik Republike Srbije“ br. 18/10, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 –dr. zakon i 142/2014.). Porez na dobit obračunat je po stopi od 15% na poresku osnovicu koja je prikazana u poreskom bilansu. Oporeziva osnovica uključuje dobitak iskazan u bilansu uspeha, koji je korigovan u skladu sa poreskim propisima Republike Srbije.

Zakonom o porezu na dobit (Sl.glasnik br. 108/2013), propisano je brisanje člana 48. Zakona o porezu na dobit pravnih lica (Sl.glasnik RS br. 25/2001, 80/2002 – dr. zakon, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012 i 47/2013.) odnosno ukinuto je pravo na korišćenje poreskog kredita po osnovu nabavki osnovnih sredstava.

Odredbom člana 3. izmene Zakona iz decembra 2013.godine propisano je da obveznik koji je do 31. decembra 2013. godine ostvario pravo na poreski podsticaj iz člana 48. Zakona o porezu na dobit i s tim u vezi iskazao podatke u poreskom bilansu i poreskoj prijavi za 2013.godinum može to pravo da koristi do isteka roka i na način propisan tim zakonom.

Prethodni Zakon o porezu na dobit pravnih lica obvezniku koji izvrši ulaganja u osnovna sredstva priznao je pravo naporeski kredit uvisini od 20% izvršenog ulaganja (za velika i srednja pravna lica), s tim što poreski

kredit ne može biti veći od 50% obračunatog poreza, odnosno u visini od 40% izvršenog ulaganja (za mala pravna lica), a najviše do 70% obračunatog poreza, u godini u kojoj je izvršeno ulaganje. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobiti budućih obračunskih perioda, najviše do 50% (za velika i srednja pravna lica), odnosno 70% (za mala pravna lica) obračunatog poreza u tom poreskom periodu, ali ne duže od 10 godina.

2.17.2. *Odloženi porez*

Odloženi porez na dobitak se obračunava za sve privremene razlike između poreske osnove imovine i obaveza i njihove knjigovodstvene vrednosti. Trenutno važeće poreske stope na dan bilansa su korišćene za obračun iznosa odloženog poreza. Odložene poreske obaveze priznaju se za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za odbitne privremene razlike i za efekte prenetog gubitka i neiskorišćenih poreskih kredita iz prethodnih perioda do nivoa do kojeg je verovatno da će postojati budući oporezivi dobitci na teret kojih se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak perioda.

2.18. **Zarada po akciji**

Društvo izračunava i obelodanjuje osnovnu zaradu po akciji. Osnovna zarada po akciji obračunava se deljenjem neto dobiti koja pripada akcionarima, imaočima običnih akcija Društva, ponderisanim prosečnim brojem izdatih običnih akcija u toku perioda.

2.19. **Obelodanjivanje odnosa sa povezanim licima**

Za svrhe ovih finansijskih izveštaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i poslovne odluke drugog lica, što je definisano u MRS 24 „Obelodanjivanje odnosa sa povezanim licima“.

Odnosi između Društva i njegovih povezanih pravnih lica regulisani su na ugovornoj osnovi i po tržišnim uslovima. Stanja potraživanja i obaveza na dan bilansa stanja, kao i transakcije u toku izveštajnih perioda nastale sa povezanim pravnim licima posebno se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje.

3. **UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA**

Društvo je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izloženo određenim finansijskim rizicima i to:

- tržišni rizik (koji obuhvata rizik od promene kursa stranih valuta, rizik od promene kamatnih stopa i rizik od promene cena) i
- rizik likvidnosti.

Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta.

3.1. **Tržišni rizik**

Rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih cena. Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatne stope,
- drugih rizika od promene cene.

3.1.1. *Rizik od promene kursa stranih valuta*

Valutni rizik je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznog kursa.

3.1.2. *Rizik od promene cena*

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju od rizika kamatne stope ili valutnog rizika), bilo da su te

promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

Rizik od promene cena se javlja kod finansijskih instrumenata zbog promena, na primer, cena robe ili cena kapitala.

3.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća u izmirenju obaveza povezanih sa finansijskim obavezama.

4. BILANS USPEHA

4.1. PRIHODI OD PRODAJE

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Domaće tržište		
Prihodi od prodaje proizvoda matičnim pravnim licima	34.419	39.346
Prihodi od prodaje usluga ostalim licima	4.429	793
Ukupno	38.848	40.139

OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Ostali poslovni prihodi	16	117

4.2. TROŠKOVI MATERIJALA

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Troškovi materijala za izradu	810	469
Troškovi ostalog materijala (režijskog)	228	324
Troškovi goriva i energije	1.424	1.155
Ukupno	2.462	1.948

4.3. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	20.503	23.248
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	3.670	4.094
Troškovi naknada po ugovoru o delu	1.383	835
Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima		
Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	217	
Ostali lični rashodi i naknade	1.030	1.282
Ukupno	26.803	29.459

4.4. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	135	425
Amortizacija	2.485	2.469

4.5. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
<i>Troškovi proizvodnih usluga</i>		
Troškovi transportnih usluga	141	124
Troškovi usluga održavanja	90	244
Troškovi zakupnina	145	148
Troškovi ostalih usluga	856	856
Svega	1.232	1.372
<i>Nematerijalni troškovi</i>		
Troškovi neproizvodnih usluga	1.812	1.012
Troškovi reprezentacije	305	157
Troškovi premija osiguranja	631	623
Troškovi platnog prometa	87	183
Troškovi članarina	4	64
Troškovi poreza	422	425
Ostali nematerijalni troškovi	76	52
Ukupno	3.337	2.516

4.6. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
<i>Finansijski prihodi</i>		
Pozitivne kursne razlike	15	96
Ostali finansijski prihodi		21
Svega	15	117
<i>Finansijski rashodi</i>		
Finansijski rashodi iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Rashodi kamata		4
Negativne kursne razlike	413	152
Ostali finansijski rashodi		
Ukupno	413	156

4.7. OSTALI PRIHODI I RASHODI

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
<i>Ostali prihodi</i>		
Ostali nepomenuti prihodi		

4.8. POREZ NA DOBITAK

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Finansijski rezultat u bilansu uspeha (dobitak/gubitak pre oporezivanja)	1.997	1.911
Neto kapitalni dobiti (gubici)		
Usklađivanje i korekcije rashoda u poreskom bilansu		478
Usklađivanje i korekcija prihoda u poreskom bilansu		
Oporeziva dobit	1.997	1.833
Poreska osnovica		
Umanjena poreska osnovica (Obrazac PB-1)		1.833
Obračunati porez (15% od umanjene poreske osnovice)	300	275
POREZ NA DOBITAK (Obrazac PDP)		
Poreski rashod perioda	300	275

Odloženi poreski prihod perioda

Obračun poreza na dobitak vrši se po stopi od 15% u skladu sa poreskim propisima, odvojeno za poslovni i kapitalni podbilans. Vrši se usklađivanje pojedinih pozicija prihoda i rashoda, a poreska osnovica se umanjuje za gubitke ranijih godina i prihode od dividendi i udela u dobiti kod pravnih lica rezidenata.

5. BILANS STANJA

5.1. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	Ostala nematerijalna ulaganja
<i>Nabavna vrednost</i>	
Stanje na početku godine	14.476
Nove nabavke	147
Stanje na kraju godine	<u>14.623</u>
<i>Ispravka vrednosti</i>	
Stanje na početku godine	
Amortizacija 2017. godine	
Stanje na kraju godine	
Neotpisana vrednost 31.12.2017.	<u>14.623</u>

5.2. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA

	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Investicione nekretnine	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>				
Stanje na početku godine	65.472	8.108		73.580
Nove nabavke		293		293
Otuđivanje i rashodovanje				
Ostalo				
Stanje na kraju godine	<u>65.472</u>	<u>8.401</u>		<u>73.873</u>
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Stanje na početku godine	29.025	4.192		33.217
Amortizacija 2017. godine	1.605	907		2.512
Stanje na kraju godine	<u>30.630</u>	<u>5.099</u>		<u>35.729</u>
Neotpisana vrednost 31.12.2017.	<u>30.630</u>	<u>5.099</u>		<u>35.729</u>

Metod nabavne vrednosti

Društvo ima u obračun amortizacije uključena sredstva iz ranijeg perioda čija je pojedinačna nabavna cena manja od prosečne bruto zarade što ima za posledicu određen iznos amortizacije i sredstva koja su nabavljena u periodu od pre par godina gde se poštuje prosečna bruto zarada

- za obračun amortizacije se koristi proporcionalni metod
- stope zavise od vrste sredstava
- amortizacija se obračunava od dana stavljanja sredstva u upotrebu dok ne bude konačno amortizovano.

5.3. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Ostale dugoročne plasmane (dugoročne obaveze - stambeni krediti)	1.793	1.837

5.4. POTRAŽIVANJA

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična pravna lica	10.642	6.774
Kupci u zemlji	65	56
Svega	10.707	6.830
Potraživanja od zaposlenih		14
Potraživanja od državnih organa i organizacija	269	393
Ukupno	269	107

Geografski raspored kupaca je sledeći:

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
<i>Kupci u zemlji</i>		
Beograd	65	56
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Bivše jugoslovenske republike-Slovenija	10.642	6.774
Ukupno	10.707	6.774

5.5. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Tekući-poslovni računi	153	101

5.6. POREZ NA DODATU VREDNOST I AVR

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
<i>Porez na dodatu vrednost</i>		
Porez na dodatu vrednost u primljenim fakturama po opštoj stopi (osim plaćenih avansa)	31	19
Porez na dodatu vrednost u primljenim fakturama po posebnoj stopi (osim plaćenih avansa)	13	13
Potraživanja za više plaćen porez na dodatu vrednost	81	131
Svega	125	163

5.7. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE

Odložena poreska sredstva u iznosu od RSD 3,009 hiljada, obuhvataju iznose poreza iz dobiti koji mogu da se povrate u narednim periodima po osnovu odbitnih privremenih razlika, neiskorišćenih poreskih gubitaka i kredita. Priznaju se u meri u kojoj je verovatno da će budući oporezivi dobitak biti ostvaren.

Odložene poreske obaveze u iznosu od RSD 0 hiljada, obuhvataju iznose poreza na dobit koji se plaćaju u narednim periodima po osnovu oporezivih privremenih razlika.

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Odložena poreska sredstva	3.009	2.990

Odložena poreska sredstva se odnose na razliku između knjigovodstvene vrednosti sredstava i poreske osnovice. Izvršena ispravka odloženih poreskih sredstava i neto rezultata za obračunate privremene razlike koja proizilazi iz zahteva MRS 12-Porez na dobit u iznosu od 20.042 dinara.

5.8. OSNOVNI KAPITAL

	%	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada	
Akcijski kapital- obične akcije		22.739	22.739	
Akcionari Društva su:				
	Vrsta akcija	%	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
	Obične akcije			
Biluks d.o.o. Celje	19.534	85,90527	19.534	19.507
Akcionarski fond ad Beograd	1.306	5,74344	1.306	1.306
Manjinski akcionari	1.899	8,35129	1.899	1.926
Ukupno		22.739	22.739	

Akcijski kapital čini 22.739 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od 1.000 dinara. Akcijski kapital je usaglašen sa Centralnim registrom hartija od vrednosti i APR.

Akcijski kapital - obične akcije obuhvataju osnivačke i u toku poslovanja emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog društva i na deo stečajne mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno odlukom o emisiji akcija.

Osnovna zarada po akciji: 74,63

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Dobit koja pripada akcionarima Društva (1)	1.697	1.682
Ponderisani prosečan broj izdatih običnih akcija u toku perioda (2)		
Osnovna zarada po akciji (1/2)	74,63	73,97

5.9. REZERVE

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Zakonske rezerve	62	62
Statutarne i druge rezerve	1.532	1.532
Ukupno	1.594	1.594

Statutarne I druge rezerve predstavljaju rezerve koje se formiraju uskladu sa opštim aktima Društva.

5.10. NERASPOREĐENI DOBITAK

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Neraspoređeni dobitak tekuće godine	1.718	1.682
Neraspoređeni dobitak ranijih godina	29.473	27.791
Neraspoređeni dobitak ukupno	31.191	29.473

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Akcijski kapital	22.739	22.739
Emisiona premija	1.408	1.408
Ostali osnovni kapital	8.435	8.435
KAPITAL	65.367	63.650
Osnovni	32.582	32.582
Rezerve	1.594	1.594
Neraspoređeni dobitak	31.191	29.474

5.11. DUGOROČNA REZERVISANJA

Dugoročna rezervisanja se priznaju kada:

- društvo ima obavezu (pravnu ili stvarnu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja;
- je verovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveze; i
- iznos obaveze može pouzdano da se izmeri.

Dugoročna rezervisanja obuhvataju:

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	1.175	1.040

5.12. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Dobavljači u zemlji	454	426
Ukupno:	454	

5.13. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
<i>Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada</i>		
Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	986	1.356
Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	366	353
Obaveze za poreze i doprinose na naknade zarada na teret zaposlenog koje se refundiraju		35
Obaveze za poreze i doprinose na naknade zarada na teret poslodavca	242	318
<i>Druge obaveze</i>		
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovorima	148	221
Ukupno	1.742	2.247

5.14. **OBAVEZEPO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST I OSTALIH JAVNIH PRIHODA I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA**

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova	42	29
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	-	7
Svega	<hr/>	<hr/>
Ukupno	42	36
	<hr/>	<hr/>

6. **UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA**

Društvo je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izloženo određenim finansijskim rizicima i to:

- Tržišnim rizicima,
- Riziku likvidnosti,
- Kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta.

6.1. **Tržišni rizik**

(a) *Rizik od promene kursa stranih valuta*

Društvo je izloženo riziku od promene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, a koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno EUR. Devizni rizik nastaje u slučajevima neusklađenosti finansijskih sredstava i obaveza izraženih u stranoj valuti i/ili sa valutnom klauzulom. U meri u kojoj je to moguće, Društvo minimizira devizni rizik kroz minimiziranje otvorene devizne pozicije.

U narednoj tabeli je prikazana izloženost Društva deviznom riziku na dan 31. decembar 2017. godine:

U hiljadama RSD	EUR	RSD	Ukupno
Potraživanja po osnovu prodaje	89,665	10,642	10,642
Ukupno	89,665	10,642	10,642
Neto devizna pozicija na dan 31. decembar 2017.	89,665	10,642	10,642

Društvo je osetljivo na promene deviznog kursa evra, (EUR,). Sledeća tabela predstavlja detalje analize osetljivosti Društva na porast i smanjenje od 10% kursa dinara u odnosu na date strane valute. Stopa osetljivosti se koristi pri internom prikazivanju deviznog rizika i predstavlja procenu rukovodstva razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo nenamirena potraživanja i obaveze iskazane u stranoj valuti i usklađuje njihovo prevodenje na kraju perioda za promenu od 10% u kursovima stranih valuta. Pozitivan broj iz tabele ukazuje na povećanje rezultata tekućeg perioda u slučajevima slabljenja dinara u odnosu na valutu o kojoj se radi. Glavni razlog za navedeno leži u činjenici da Društvo ima isključivo potraživanja u valuti.

u RSD 000

	Izloženost deviznom riziku na dan 31.12.2017.		Osetljivost na povećanje / smanjenje deviznog kursa od 10%	
	Sredstva	Obaveze	10%	(10%)
EUR	10,642	-	(1,064)	1,064
	10,642	-	(1,064)	1,064

(b) Rizik od promene kamatnih stopa

Društvo nije izloženo raznim rizicima koji kroz efekte promena visine tržišnih kamatnih stopa deluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine. Poslovanje Društva je izloženo riziku promene kamatnih stopa u meri u kojoj kamatonosna sredstva (uključujući investicije) i kamatonosne obaveze dospevaju za naplatu u različito vreme ili u različitim iznosima.

S obzirom da Društvo nema kamatonosnu imovinu, prihod Društva i tokovi gotovine u velikoj meri su nezavisni od promena tržišnih kamatnih stopa.

Knjigovodstvena vrednost finansijskih sredstava i obaveza na kraju posmatranog perioda data je u sledećem pregledu:

U RSD 000

	2017	2016
Finansijska sredstva		
<i>Nekamatonosna</i>		
Dugoročni finansijski plasmani	1,793	1,837
Potrazivanja po osnovu prodaje	10,707	6,830
Druga potrazivanja	175	407
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	153	101
	12,828	8,985
	12,828	8,985
Finansijske obaveze		
<i>Nekamatonosne</i>		
Dugoročne obaveze	1,175	1,040
Obaveze iz poslovanja	454	426
Druge obaveze	1,828	2,284
	3,457	3,750
	3,457	3,750
Gap rizika promene kamatnih stopa	-	-

6.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Društvo neće biti u mogućnosti da finansira sredstva odgovarajućim izvorima finansiranja sa stanovišta rokova i stopa i rizik nemogućnosti da se sredstvo realizuje po razumnoj ceni u odgovarajućem vremenskom okviru.

Društvo upravlja likvidnošću sa ciljem da osigura da izvori finansiranja budu raspoloživi za izmirenje obaveza u trenutku njihovog dospeća. Društvo neprekidno procenjuje rizik likvidnosti identifikovanjem i praćenjem promena u izvorima finansiranja potrebnim za ispunjenje poslovnih ciljeva Društva, a u skladu sa poslovnom strategijom Društva.

Društvo ima pristup raznolikim izvorima finansiranja. Sredstva se prikupljaju putem:

- *Kratkoročnih i dugoročnih kredita,*
- *Akcijskog kapitala.*

Sledeća tabela predstavlja ročnost dospeća sredstava i obaveza, prema preostalom roku dospeća, na dan 31. decembra 2016. godine:

U hiljadama RSD	Do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Dugoročni finansijski plasmani	9	25	172	1,587	1,973
Potraživanja po osnovu prodaje	10,707	-	-	-	10,707
Druga potraživanja	175	-	-	-	175
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	153	-	-	-	153
Ukupno	11,044	25	172	1,587	13,008
Dugoročne obaveze					-
Obaveze iz poslovanja	454				454
Obaveze iz specifičnih poslova					-
Druge obaveze	1,828				1,828
Ukupno	2,282	-	-	-	2,282
Ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2017.	8,762	25	172	1,587	10,546

6.3. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik nastanka finansijskih gubitaka Društva kao rezultat kašnjenja klijenata ili druge ugovorne strane u izmirivanju ugovornih obaveza. Kreditni rizik se prvenstveno vezuje za izloženost Društva po osnovu gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, investiranja u hartije od vrednosti, potraživanja od pravnih i fizičkih lica i preuzetih obaveza.

Društvo je izloženo kreditnom riziku i obezbeđenje od kreditnog rizika uspostavljeno je preduzimanjem određenih mera i aktivnosti na nivou Društva. U slučaju neblagovremenog izmirivanja obaveza kupaca prema Društvu, istima se prekida isporuka proizvoda. Međutim pored toga, Društvo ima značajnu koncentraciju kreditnog rizika u vezi sa potraživanjima, jer ima mali broj međusobno nepovezanih kupaca sa pojedinačno

velikim iznosima dugovanja. Pored prekida isporuka proizvoda, koriste se sledeći mehanizmi naplate: reprogramiranje duga, kompenzacije sa pravnim licima, utuženja, vansudska poravnanja i ostalo.

Na dan 31. decembra 2017. godine Društvo raspolaže gotovinom i gotovinskim ekvivalentima u ukupnom iznosu od RSD 153 hiljada (31. decembar 2016. godine: RSD 101 hiljada), što po proceni rukovodstva predstavlja maksimalni kreditni rizik po osnovu ovih finansijskih sredstava.

Potraživanja od kupaca

Maksimalna izloženost Društva po osnovu kreditnog rizika za potraživanja od kupaca po geografskim regionima data je u sledećoj tabeli:

U hiljadama RSD	2017	2016
Kupci u zemlji	65	56
Kupci u inostranstvu	10,642	6,774
- Evro zona	10,642	6,774
- Ostali	-	-
Ukupno	10,707	6,830

Najznačajnija bruto potraživanja od kupaca predstavljena su u sledećoj tabeli:

U hiljadama RSD	2017	2016
BILUKS d.o.o, Slovenija	10,642	6,774
Ostali	65	56
Ukupno:	10,707	6,830

Racio obrta potraživanja od kupaca u 2017. godini iznosi 4,43 Prosečno vreme naplate potraživanja u 2017. godini iznosi 81 dana.

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2017. godine iskazane su u iznosu od RSD 454 hiljada (31. decembra 2016. godine – RSD 426 hiljada). Racio obrta dobavljača u 2017. godini iznosi 15,80 Prosečno vreme izmirenja obaveza prema dobavljačima u toku 2016. godine iznosi 23 dana.

6.4. Upravljanje rizikom kapitala

Društvo se opredelilo za finansijski koncept kapitala i njegovo očuvanje prema kome je kapital definisan na osnovu nominalnih novčanih jedinica.

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala, a akcionarima obezbedilo dividende. Društvo prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti, koji se izračunava kao odnos neto dugovanja Društva i njegovog ukupnog kapitala.

Na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine, koeficijent zaduženosti Društva bio je kao što sledi:

	2017	2016
Ukupne obaveze (bez kapitala)	3,457	3,750
Minus: Gotovinski ekvivalenti i gotovina	153	101
Neto dugovanje	3,304	3,649
Ukupan kapital	65,367	63,649
Koeficijent zaduženosti	0,05	0,05

6.5. Pravična (fer) vrednost

Poslovna politika Društva je da obelodani informacije o pravičnoj vrednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrednosti. U Republici Srbiji ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Društva vrši procenu rizika i u slučajevima kada se oceni da vrednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana vrši ispravku vrednosti.

Fer vrednost finansijskih sredstava koja su iskazana po amortizovanoj vrednosti procenjuje se diskontovanjem novčanih tokova korišćenjem kamatne stope po kojoj bi Društvo moglo da pribavi dugoročne pozajmice, a koja odgovara efektivnoj kamatnoj stopi. Društvo smatra da iskazana knjigovodstvena vrednost potraživanja, nakon umanjenja za ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja, kao i nominalna vrednost obaveza iz poslovanja, približno odražava njihovu tržišnu vrednost. Fer vrednost obaveza po kreditima procenjuje se diskontovanjem budućih ugovorenih novčanih tokova prema trenutnoj tržišnoj kamatnoj stopi koja je Društvu na raspolaganju za potrebe sličnih finansijskih instrumenata. Ovako utvrđena fer vrednost ne odstupa značajnije od vrednosti po kojoj su iskazane obaveze po kreditima u poslovnim knjigama Društva. Rukovodstvo Društva smatra da iznosi u priloženim finansijskim izveštajima odražavaju vrednost koja je u datim okolnostima najverodostojnija i najkorisnija za potrebe izveštavanja.

7. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Preduzeće „Biluks“ d.o.o., je većinski vlasnik preduzeća „Proel“ ad, Beograd. Između preduzeća postoji dugoročni poslovni odnos, koji se zasniva na poslovnom ugovoru koji potpisuju oba preduzeća svake godine na području izrade prigušnica za sprečavanje elektromagnetnih smetnji. Preduzeće „Biluks“ d.o.o. je istovremeno dobavljač i kupac preduzeću „Proel“ ad.

Iznosi transakcija povezanih lica

	2017. RSD hiljada	2016. RSD hiljada
Fakturisano	34.432	39.431
Neizmireni saldo	10.782	6.914

Materijal na privremenom uvozu:

Materijal	24.309 rsd hiljada
Ambalaža	518 rsd hiljada

8. VANBILANSNA EVIDENCIJA

Preduzeće „Proel“ ad za obavljanje svoje delatnosti koristi materijal, opremu i ambalažu na privremenom uvozu za koju se zaključuje ugovor u trajanju od jedne godine.

Vanbilansnu evidenciju čine:

- materijal na privremenom uvozu,
- oprema na privremenom uvozu,
- ambalaža na privremenom uvozu

Na dan 31. 12. 2017. godine saldo vanbilansne evidencije čini:

- Obaveze za materijal primljen na obradu i doradu 24.309 rsd hiljada
- Obaveze za tuđu povratnu ambalažu 518 rsd hiljada
- Obaveze za robu primljenu radi uskladištenja i čuvanja – Bimel d.o.o. 19.065 rsd hiljada
- Obaveze za tuđu povratnu ambalažu primljenu radi uskladištenja i čuvanja – Bimel d.o.o. 108 rsd hiljada
- Obaveze za robu primljenu radi uskladištenja i čuvanja – Bimex ogranak 1.902 rsd hiljada

9. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Ne postoje značajni događaji nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali dodatno obelodanjivanje u Napomenama uz finansijske izveštaje.

10. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični srednji kursevi NBS primenjeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u funkcionalnu valutu su bili sledeći:

	<u>31.12.2017.</u>	<u>31.12.2016.</u>
EUR	118,4727	123,4723

11. STALNOST POSLOVANJA

Rukovodstvo društva je procenilo da je društvo sposobno da nastavi da posluje na neodređeni vremenski period, a što je saglasno sa načelom stalnosti.

Finansijski izveštaji su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti.

„Proel“ ad, Beograd
Vesna Milošević, v.d. izvrš.direktor